

Vuoden 2025 talousarvion muutos

KH 22.09.2025 § 348
923/02.02.00.00/2024

Vuoden 2025 talousarvion ja sen täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti:

Haastava taloustilanne korostaa edelleen talousarviossa pysymisen tärkeyttä. Mikäli talouden sopeutustoimenpiteet eivät joltain osin toteudu tai talousarvio uhkaa ylittyä muuten, tulee käynnistää muita toimenpiteitä, joiden toteuttamisella varmistetaan talousarviossa pysyminen. Nettomenoja lisääviä talousarviomuutoksia voidaan tehdä vain erityisen perustelluista syistä.

Vastaavasti, mikäli investointimenot uhkaavat ylittyä, on käynnistettävä talousarvion toteutumisen varmistavien toimenpiteiden suunnittelu. Toimenpiteet voivat koskea hankkeiden laajuuden tai sisällön muutoksia tai hankkeiden toteutusajan siirtämistä. Toimenpiteiden käynnistäminen on aloitettava välittömästi myös tilanteessa, jossa useammalle vuodelle ajoittuvan hankkeen kokonaiskustannusarvio uhkaa ylittyä, vaikka muutostarve ei koskisi vuotta 2025.

Mikäli vuoden 2025 aikana on tarve tehdä edellä esitetty huomioiden talousarvion muutoksia, pyritään mahdolliset muutokset kokoamaan yhteen ja käsittelemään kaupunginvaltuustossa kootusti lähtökohtaisesti huhtikuussa ja syyskuussa. Talousarviomuutoksia käsitellään muina ajankohtina vain erityisestä ja perustellusta syystä. Muutosesityksen yhteydessä on arvioitava myös taloudellisten ja määrällisten sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja esitettävä niihin tarpeelliset muutokset.

Kaupunginvaltuuston sitovuustason sisällä on ao. toimielimillä oikeus tehdä muutoksia talousarvioihin tulosalueiden välillä.

Vuoden 2025 talousarvio oli 2,505 milj. euroa alijäämäinen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.5.2025 § 42 hallintosääntö- ja palkkiosäännön muutoksilla päivitetyn vuoden 2025 talousarviorakenteen ja talousarvion käyttötalousosan määrärahat. Muutosten myötä käyttötalouden toimintakate pieneni 20 000 euroa ja vastaavasti vuoden 2025 talousarvion mukainen alijäämä 2,505 milj. euroa 2,485 milj. euroon.

Vuoden 2025 talousarviossa on esitetty talousarviomuutoksen yhteydessä huomioitavaksi kunta-alan virka- ja työehtosopimuksen uuden sopimuskauden palkankorotuksiin tehdyn varauksen kohdentaminen tulosalueille ja hulevesiviemäriverkoston siirtyminen Joensuun Vesi -liikelaitokselta peruskaupungin puolelle.

Em. erien kustannusvaikutukset ovat tarkentuneet ja voidaan huomioida talousarviossa. Lisäksi vuoden 2025 talouden toteutumaennusteiden mukaan on mahdollista tehdä eräitä muutoksia talousarvioon

Palkankorotusvaraus ja henkilöstömenot

Vuoden 2025 talousarviota laadittaessa kunta-alan sopimusneuvottelut olivat kesken. Talousarviossa tulosalueelle 120 kohdistettiin 0,85 milj. euron varaus uuden sopimuksen mukaisiin palkankorotuksiin. Uuden sopimuksen vaikutus vuodelle 2025 on noin 0,6 milj. euroa.

Palkankorotusvarauksen yhteydessä on tarpeen huomioida myös kunta-alan henkilöstön eläkemaksuun sisältyvän tasausmaksun aleneminen suhteessa vuoden 2025 talousarvion arvioon. Vuoden 2025 talousarviossa tasausmaksuun on varattu noin 4,1 milj. euroa. Tasausmaksun toteutuva taso on 3,5 milj. euroa.

Käytännössä palkankorotukset lisäävät tulosalueiden henkilöstömenoja noin 0,6 milj. euroa, mutta vastaavasti tasausmaksun tason aleneminen suhteessa talousarvioon pienentää toteutuvaa menoa noin 0,6 milj. euroa. Molemmat erät huomioiden tulosalueiden talousarvion määrärahoissa ei ole muutostarvetta ja koko kaupungin tulos paranee talousarvioon nähden 0,85 milj. eurolla.

Hulevesiverkoston siirto

Hulevesimaksun käyttöönoton myötä hulevesien viemärointi siirtyi vuoden 2025 alusta lukien Joensuun Vesi -liikelaitokselta peruskaupungin puolelle.

Hulevesiviemäriverkoston siirto huomioitiin talousarviossa arvioidun tasearvon mukaisena (10,5 milj. euroa) peruskaupungin puolella investointimenona yhdyskuntatekniikan tulosalueella ja vastaavasti pysyvien vastaavien luovutustulona Joensuun Vesi -liikelaitoksen talousarviossa.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen mukainen tarkentunut hulevesiviemäriverkoston arvo Joensuun Vesi-liikelaitoksen taseessa on keskeneräiset hankinnat huomioiden 10,63 milj. euroa. Hulevesiviemäriverkoston kohdistuu lisäksi poistoeroa 0,066 milj. euroa.

Joensuun Vesi -liikelaitoksen talousarviossa on tarpeen tarkistaa pysyvien vastaavien luovutustuloa 10,5 milj. eurosta 10,563 milj. euroon. Lisäksi luovutuksen yhteydessä kirjataan poistoeron vähennystä ja vastaavasti pysyvien vastaavien luovutustappiota 0,066 milj. euroa. Poistoeron muutos ja pysyvien vastaavien luovutustappio ei aiheuta tässä vaiheessa muutosta talousarvioon.

Peruskaupungin puolella vastaavasti yhdyskuntatekniikan tulosalueen (280) investointimenoksi kirjataan hulevesiviemäriverkoston arvo keskeneräiset hankinnat mukaan lukien vähennettynä poistoerolla 10,563 milj. euroa. Talousarvion investointimenoja on siten tarpeen nostaa 63 000 eurolla.

Joensuun Vesi -liikelaitoksen bullet-muotoinen laina (kertalyhennyslaina) peruskaupungilta erääntyy 31.12.2025. Lainan suuruus on 7 milj. euroa. Lainan takaisinmaksu huomioidaan osana hulevesiverkoston siirtoa ja peruskaupunki maksaa liikelaitokselle erääntyvän lainan ja hulevesiviemäriverkoston arvon erotuksen 3,563 milj. euroa. Lainan takaisinmaksu huomioidaan kuitenkin bruttoperusteisesti rahoituslaskelmassa. Talousarviossa peruskaupungin rahoituslaskelman rahavirrassa siirto oli huomioitu muissa maksuvalmiuden muutoksissa. Talousarviomuutoksessa esitetään lainan lyhennyksen osuus kohdennettavaksi antolainojen vähennykseksi.

Rahana maksettava osuus heikentää vaikutus maksuvalmiuteen riviä. Muut maksuvalmiuden muutokset pienentyvät alkuperäiseen talousarvioon budjetoidun 10,5 milj. euroa.

Vastaavasti Vesi-liikelaitoksen talousarviossa lainan lyhennyksen osuus siirretään muista maksuvalmiuden muutoksista lainojen lyhennyksiin ja peruskaupungin rahana maksama osuus parantaa vaikutus maksuvalmiuteen riviä. Muut maksuvalmiuden muutokset parantuvat alkuperäiseen talousarvioon budjetoidun 10,5 milj. euroa.

Muita muutoksia

Kaupunginhallitus päätti 16.6.2025 § 248 Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan purkamisesta. Päätöksen mukaan kaupunki vastaa Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan veloista ja muista vastuista sekä yhtiön purkukustannuksista siltä osin, kun yhtiön omat varat eivät riitä niitä kattamaan. Arvio kustannuksista oli 0,56 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää kaupungin taseessa olevan osakkeiden alaskirjauksen 38 141,65 euroa. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan kaupungille jäävä vastuu katetaan tulosalueelta 120 Yleishallinto ja huomioidaan vuoden 2025 talousarviomuutoksen yhteydessä. Yleishallinnon talousarviossa on siten tarpeen varautua yhtiön purkamisen kustannuksiin 0,52 milj. eurolla. Osakkeiden alaskirjaus kohdentuu arvonalentumisiin ja on mahdollista kattaa voimassa olevan talousarvion sisältä.

Käyttötalouden osalta talousarviomuutoksessa esitetään huomioitavaksi myös kunta- ja aluevaalien kustannusten toteutuminen arvioitua suurempana. Vaalien menot toteutuvat noin 90 000 euroa talousarviossa arvioitua suurempana mm. aluevaalien toteuttamiseksi hankittujen vaalimainostelineiden ja niiden pystyttämiseen tarvittavien materiaalien sekä kaksien samanaikaisten vaalien vaalitoimitsijoiden palkkamenojen johdosta. Lisäksi muutoksessa on tarpeen huomioida tulosalueiden välisiä henkilöstön palkkavarausten siirtoja: kaupunkirakennelautakunnan toimialan hallinnosta siirretään 20 000 euroa yleishallinnon tulosalueelle viestintäpalveluihin ja elinvoiman tulosalueelta 35 000 euroa konsernipalveluihin.

Valtionosuuksia on päätösten mukaan kertymässä 1,3 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Kertymääraviota voidaan nostaa siten 51,0 milj. eurosta 52,3 milj. euroon.

Vuoden 2024 investointimenot toteutuivat kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osalta arvioitua pienempinä hankkeiden toteutuksen viivästymisen johdosta. Kaupungintalon muutos museoksi hankkeen varustamiseen ja kalustamiseen oli varauduttu jo vuoden 2024 talousarviossa, mutta määrärahan käyttöä siirtyi vuoden 2025 puolelle. Lisäksi liikuntapalveluissa Mehtimäen jääurheilukeskuksen investointimenoja ja vuodelle 2024 suunniteltuja liikuntapalveluiden kalustohankintoja siirtyi toimitusvaikeuksien seurauksena vuodelle 2025. Vuodelta 2024 käyttämättä jääneiden määrärahojen osuutta on siten tarpeen huomioida vuoden 2025 investointiosassa. Kulttuuripalveluiden investointimenoja esitetään tarkistettavaksi 0,547 milj. eurolla ja liikuntapalveluiden 0,378 milj. eurolla.

Em. muutosten lisäksi talousarvion toteutumaennusteen perusteella näyttää, että verotulokertymä näyttäisi jäävän talousarviota pienemmäksi heikon suhdannekehityksen sekä kiinteistöveroon kohdistuvien aikaisempia vuosia kohdistuvien oikaisujen johdosta. Verotuloarvioita päivitetään vielä koko maan tasolla syksyn aikana, joten arviota tarkennetaan ennusteiden sekä toteutuneiden tilitysten myötä ja talousarvioon varaudutaan tekemään vielä loppuvuodesta muutoksia.

Lisäksi talousarvion toteutumaennusteiden mukaan on mahdollista, että käyttötaloudessa on muutoksia myös eräiden muiden erien osalta, vaikka kokonaisuutena käyttötalouden arvioidaankin toteutuvan talousarvion puitteissa. Esimerkiksi myyntivoittoarvion toteutumiseen liittyy epävarmuutta ja on siten mahdollista, että tulosalueen 120 Yleishallinto talousarvio ylittyy. Myös työttömyysturvan rahoitusvastuu on toteutumassa arvioitua suurempana, mutta koko tulosalueen 140 Työelämän ja kotoutumisen palvelut talousarvio näyttää toteutuvan kotoutumisen arvioitua suurempien laskennallisten korvausten johdosta. Tulosalueen 174 Ympäristöterveydenhuolto toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Myös näiden erien osalta varaudutaan tekemään talousarviomuutoksia vielä loppuvuodesta.

Talousarvion mukaisesti varauduttiin myös tarkistamaan talousarviota 1.8.2025 voimaan tulleen oppimisen tuen uudistuksen johdosta. Uudistus on lisännyt kustannuksia alkuperäiseen talousarvioon nähden, mutta tässä vaiheessa näyttää, että kasvatus- ja koulutuslautakunta on toteutumassa kokonaisuutena talousarvion mukaisena. Tähän on vaikuttanut vuoden 2024 toteutuminen selvästi ennakoitua pienempänä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on kokonaisuutena kaupunginvaltuustoon nähden sitova, joten lautakunta voi tarvittaessa hyväksyä talousarviomuutoksia tulosalueiden välillä. Toteutumaennusteet huomioidaan vuoden 2026 talousarvion valmistelussa.

Myös kaupunkirakennelautakunnan talousarviossa on ylityspaineita eräissä palveluissa, mm. joukkoliikenteen menoissa. Kokonaisuutena kaupunginvaltuuston asettama sitovuustaso (kaupunkirakennelautakunnan tulosalueet pl. Tilakeskus) on kuitenkin toteutumassa. Tilakeskuksen ennuste on hieman ennakoitua parempi ja on mahdollista, että talousarviota voidaan loppuvuonna tarkistaa. Vireillä olevat sote-rakennusten järjestelyt aiheuttavat vielä kuitenkin epävarmuutta. On mahdollista, että kuluvan vuoden talousarvioon on tarpeen tehdä muutoksia järjestelyiden myötä. Muutokset tarkentuvat kun kiinteistöjärjestelyt hyvinvointialueen kanssa etenevät. Järjestelyiden toteutumisella on vaikutuksia myös kaupungin lainakantaan. Mikäli kauppa hyvinvointialueen kanssa etenee, on mahdollista loppuvuoden rahoitusta järjestellä pitkäaikaisen lainan sijaan lyhytaikaisen rahoituksen turvin. Muutos vaikuttaisi rahoituslaskelman eriin. Lainakannassa huomioidaan sekä pitkäaikainen että lyhytaikainen rahoitus, joten muutoksella ei kuitenkaan ole vaikutusta kaupungin vuoden 2025 lainakannan kokonaismäärään.

Yhteenveto

Peruskaupungin vuoden 2025 talousarvio on esitettyjen muutosten jälkeen 6,115 milj. euroa alijäämäinen. Joensuun Vesi -liikelaitos ja rahastot huomioiden kaupungin tulos on 0,965 milj. euroa alijäämäinen. Loppuvuodesta varaudutaan vielä talousarviomuutokseen toteutumaennusteen sekä sote-rakennusten kiinteistöjärjestelyiden tarkentumisen myötä.

Muutokset huomioivat peruskaupungin käyttötalousosa sekä peruskaupungin ja ulkoinen tulos- ja rahoituslaskelma on esitetty pykälän liitteinä.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin käyttötalousosaa ja investointiosaa liitteiden mukaisesti,

muuttaa peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.